

Juli 2011
12e jaargang nr. 2

volkstuintvereniging

Biddinghuizen

Bestuursamenstelling:

Voorzitter:	Jan Booij	332126	jansijbrand@ gmail.com
Secretaris:	Ashok So- mai	332174	
Penningmeester:	Tijn Bouw	331441	o.a. tuinadministra- tie
Alg. bestuurslid:	Christoffel Aarsen	331530	tuinkeuring
Alg. bestuurslid:	Wim Groot Lipman	332362	Gewasbescherming / bestrijding
Alg. bestuurslid:	Arend Mul- der	332381	tuinuitgifte
Ondersteunend:	Jan Pelle	333281	tuinkeuring

Volkstuinvereniging Biddinghuizen

***Secretariaat: A. Somai, Uitloper 46, 8256CD Biddinghuizen Ingeschre-
ven bij de KvK in Lelystad onder nummer 40059843***

Contributie: € 6 per jaar

Huur: € 11,50 per are (100 m²) per jaar

Rekeningnummer 348124570 t.n.v. M. Bouw

Beste leden,

Iedereen heeft kunnen zien dat de gemeente begonnen is met het aanleggen van een bouw cq toegangsweg van de rotonde naar De Graafschap. In het vorige krantje is hierover ook al geschreven. Na 1 oktober heeft de gemeente in de planning staan om met het pad aan onze kant van de sloot te beginnen. Het is daarom goed mogelijk dat we uw hulp kunnen gebruiken bij het verhuizen van de tuinen die langs de sloot liggen. Op het publicatiebord bij het bekende plantjesdepot hangt een plattegrondtekening waarop u kunt zien wat de bedoeling is. De rechthoeken en lijnen zijn van het bebouwingsplan, zoals de gemeente denk dat er mogelijk in de toekomst gebouwd gaat worden.

Landbouwplastic

De eerste indruk van het bestuur is dat het gebruik van het landbouwplastic hele positieve resultaten geeft. Al het onkruid er onder is over het algemeen morsdood. Dit komt mede door het warme voorjaar, waardoor het onder het plastic als het ware doodgebrand is. Onder het plastic is de grond wat aan de droge kant. Er is dan ook wel een regenbuitje nodig voordat de grond goed te bewerken is, maar zo'n buitje valt in het najaar meestal wel.

Dit resultaat is reden voor ons hiermee door te gaan, dus we kunnen nog wel een paar stukken gebruiken. Neem, als je ziet dat het plastic niet meer netjes ligt, even de moeite het weer goed neer te leggen.

Advertenties

Als redactie zijn we geconfronteerd met het feit dat een adverteerder met de noorder zon is vertrokken. Dat dit fenomeen zich bij tuinder/huurders voordoet was ons bekend, maar dit is nieuw. Dekker uit Swifterbant blijkt niet meer te bestaan en woont ook niet meer in dat dorp. Dit houdt in de wij minder inkomsten hebben uit de advertenties en er mogelijk uit de algemene middelen bijgepast moet worden. Als u zelf, dan wel bedrijven of instellingen weet die een advertentie willen plaatsen in ons blad, dan stellen we dat erg op prijs.

Kunst en kitsch vervolg.

Een van onze leden is op onderzoek uitgegaan. Ze heeft kosten nog moeite gespaard (achter haar computer) om de oorsprong van dit kunstwerk te achterhalen. 'En is dat gelukt', is natuurlijk de vraag. Nee, is het antwoord, maar er is wel iets te zeggen over het onderwerp. Mogelijk is het onderwerp ontleend aan de Vrouwen van Algiers van Delacroix (in het Louvre), een 19de-eeuws topstuk uit de Romantiek.

Op dat thema is veel gemaakt.

Vanuit de vereniging hebben wij geen informatie gekregen. Helaas verkeerd het kunstwerk inmiddels in een slechte staat.

Jan Booij

Pruimen.

De steenvrucht *Premus domestica* behoort tot de rozenfamilie en is ook verwant aan kers, abrikoos, perzik en aan de sleebes. Wilde pruimen komen al sinds prehistorische tijden voor. Van voor onze jaartelling stammen blauwe damstpruimpjes, genaamd naar Damascus. Deze lijken op blauwgekleurde kroosjes*, die meestal wrang van smaak zijn, maar erg geschikt om in te maken of te verwerken in taarten. De eerste gekweekte pruimen komen uit Azië en verspreidden zich over het gehele noordelijke halfrond. Pruimenbomen zijn voor veel tuinen te groot, dus als je weinig ruimte hebt is het verstandig voor een zwak groeiend ras te kiezen. De meest populaire rassen zijn zelf bestuivend en in dit geval kun je met één ras volstaan. Toch zijn pruimen in ons klimaat niet het meest zekere gewas, door de vroege bloei zijn ze kwetsbaar voor nachtvorst en ook nog voor slecht weer tijdens de bloei. Van de zwak groeiende onderstammen is de meest gebruikte de St.Juliën-A. Er is een nieuwe onderstam in aantocht die de pruim geschikt maakt voor de kleinste tuinen en zelfs voor de teelt in potten. Pruimen stellen weinig eisen aan de grondsoort, maar groeien het best op kalkrijke [klei]grond. Een plek in de volle zon is ideaal. Geen rijke bemesting i.v.m. bacteriekanker. Monilia-rot aan de vruchten is het belangrijkste punt van zorg, vooral bij natte zomers kan de verspreiding snel gaan. De meeste rassen zijn vatbaar voor loodglans, maar het risico voor deze ziekte blijft klein, wanneer er uitsluitend in het groeiseizoen wordt gesnoeid. Bij de meeste rassen is vruchtdunning nodig, want anders zal met de vruchten zo dicht op elkaar dat kans op Monilia sterk toenemen, evenals de kans op takbreuk. De meest algemene vorm is bij de pruim een open kroon met 3 of 4 gesteltakken. De eerste jaren na aanplant gaat de aandacht naar de vorming van een sterk gestel, wanneer de vorming er eenmaal is blijft de snoei beperkt. Bij de pruim is vruchtverjonging minder noodzakelijk dan bij appels of peer. Wel ieder seizoen waterloten en verkeerde scheuten zo snel mogelijk wegnemen. De Reine Victoria is de meest geteelde pruim in particuliere tui-

---

* In Groningen en het noorden van Drenthe, wordt met 'Kroosjes' of 'Wichterries' een ras met kleine (doorsnee 2-2½ cm.), gele, vaak oranje gevlekte vruchten aangeduid. Etymologisch zou kroosjes een geringschattende verwijzing naar kroos, eendekroos (dus klein) kunnen zijn. *Synoniemen:* Wichters, Kriekpruim

nen, zelfbestuivend, zwakgroeiend en vraagt minimale snoei. Het is wel een tamelijk ras, voldoende kali voor de weerbaarheid. Kleur rood met gele ondertoon. Opal is een goede tweede, ook zelfbestuivend, vruchten wat kleiner, kleur paarsblauw. Beroemd is nog steeds het oude ras Reine Claude Verte, hier al in zestiende eeuw aangeplant of zelfs nog eerder. Een ander historisch ras is de Dubbele Boerenwitte, al in 1740 beschreven in een soort rassenlijst. Uit Vlaanderen worden Mirabellen geïmporteerd, iets groter dan een kers en heel lekker. Een nagenoeg verdwenen ras is de Ontario. De oogst valt tussen juli en september. De vrucht met zijn laxerende werking bevat veel kalium, vitamine C en B2. Door het hoge pectinegehalte maakt men er jams, compotes en chutneys van. Drogen gebeurt vooral bij kwetsen, laatrijpe donkerblauwe pruimen, gedroogd heten ze pruimedanten.

Jaap Geluk

*Jantje zag eens pruimen hangen
O! als eieren zo groot
't Scheen, dat Jantje wou gaan
plukken
Schoon zijn vader 't hem verbood
Hier is, zei hij, noch mijn vader
Noch de tuinman, die het ziet
Aan een boom, zo vol geladen
Mist men vijf, zes pruimen niet
Maar ik wil gehoorzaam wezen
En niet plukken; ik loop heen
Zou ik om een hand vol pruimen
Ongehoorzaam wezen? Neen!*

*Voort ging Jantje, maar zijn vader
Die hem stil beluisterd had
Kwam hem in het lopen tegen
Vooraan op het middenpad
Kom mijn Jantje, zei de vader
Kom mijn kleine hartedief
Nu zal ik u pruimen plukken
Nu heeft vader Jantje lief
Daarop ging Papa aan 't schudden
Jantje raapte schielijk op
Jantje kreeg zijn hoed vol pruimen
En liep heen op een galop*

Asbest vervolg uit krantje 2011-1

Hoe lang is asbest toegepast en sinds wanneer is het verboden?

Asbest is met name na de oorlog veel toegepast, zo tot aan de jaren '80. Losgebonden asbest, zoals niet-hechtgebonden brandwerend board, is vanaf 1983 vrijwel niet meer toegepast. De beroepsmatige toepassing en verkoop van asbest zijn sinds 1 juli 1993 (nagenoeg) verboden. Sinds 2005 is het gebruik

van alle soorten asbest verboden in de Europese Unie (EU).

Asbestziekten

Als gevolg van blootstelling aan asbest, kunnen verschillende asbestziekten ontstaan:

- stofflengen (asbestose)
- ontsteking van longvlies t.g.v. asbest (asbestpleuritis)
- longkanker
- ontsteking aan longvlies, buikvlies als hartzakje (mesothelioom [is een zeldzame vorm van kanker])
- verdikking van longvlies (pleura)

De meeste ziekten openbaren zich pas tientallen jaren nadat de blootstelling aan asbest heeft plaatsgevonden en zijn niet of nauwelijks te genezen. In Nederland sterven volgens de Gezondheidsraad jaarlijks naar schatting zo'n 1600

HEYBOER BV

Biddinghuizen
 Havenweg 22
 8256 BH Biddinghuizen
 Tel. 0321-335033
 Fax. 0321-335048

Zeewolde
 Oogstweg 22
 3899 BK Zeewolde
 Tel. 036-5221250
 Fax. 036-5224150

- Spuiten met o.a. zelfr. Delvano's op 45m
- Vliegtuigspuiten
- Specialist en groothandel in gewasbescherming
- Teeltbegeleiding akkerbouw- voll.grondsgroenten-fruitteelt-bloembollen-groensector
- S.K.L.Keuring en advies spuittechniek

- Leverancier van o.a. uienzaad,graszaden, maiszaad,zaaigraan
- Heyfax & Phytifax informatiesysteem
- Heylab-grond en gewasonderzoek
- Gespecialiseerd loonbedrijf in o.a. uien,wortelen, witlof en bloembollen.

- *Opus Natura* voor producten en diensten t.b.v. biologische landbouw
- Deelnemer in Innoventis: Onderzoek in gewasbescherming en bemesting in akkerbouw en bloembollen

Het meest complete bedrijf in gewasbescherming

mensen aan asbestziekten.

Voor het blootstellingsniveau van asbest, waaronder er geen verhoogd risico op kanker of mesotheliom zou voorkomen, is er geen veilige grens. Eén ingeademde vezel kán dus al gezondheidsschade veroorzaken, zij het dat dit een te verwaarlozen risico is.

Wortelen.

Er zijn maar weinig Nederlandse producten die echt typisch Nederlands zijn. Tulpen uit Turkije, pepernoten uit Spanje en wortelen: die komen uit Afghanistan. Krijgsheren en geestelijken namen ze mee naar West-Europa. Ze zagen er mooi uit; zwart, wit rood paars of geel, maar ze waren spichtig en bitter als gal. Bovendien hadden ze een houtige, taai kern. De mensen aten liever de zaadjes en het loof dat wij weggooien. De plant werd vooral gebruikt als kruid of als huismiddeltje tegen allerlei kwalen.

Wortelen laten zich vrij gemakkelijk kruisen. Langzaam maar zeker slaagden onze voorouders erin hybriden te kweken met grotere, minder houtige en niet al te bittere, dus beter eetbare penwortels, in allerlei kleuren nog steeds, maar de voorkeur ging lange tijd uit naar paars en bleekgeel. Dit alles veranderde in de 16de eeuw, als we tenminste de overlevering mogen geloven. Patriottische wetenschappers en telers staken de koppen bij elkaar om de, inmiddels tot volksvoedsel verheven penen oranje te maken, dit als eerbetoon aan Willem van Oranje voor onafhankelijk tegen Spanje. Waar of niet waar, wat zou onze Leidse hutspot zijn zonder het oranje? Nog een pluspunt van al dat kruisen was dat ook de smaak er fors op vooruit ging. Het loof, dat inmiddels niet meer werd gegeten, kreeg een nieuwe bestemming: het diende om het hoog opgestoken haar van de deftige dames op te sieren.

Sindsdien ontstonden in Nederland en de rest van de wereld talloze gerechten met de wortels. Bij ons speelt hij nog altijd een hoofdrol in stampotten, bij stoofvlees of gebakken vis, verder in rauwkostschotels en soepgroente uit de supermarkt.

Voordat riet- en bietsuiker op de markt kwamen werden fijn geraspte wortels gebruikt om cakes en nagerechten te zoeten. In Portugal bestaat een oeroude traditie om marmelade te maken van wortelen. Na eeuwen van oranje wortels komen nu weer wortels in oude jasjes, met de oorspronkelijke kleuren in de mode, de meeste soorten met "rare" kleuren behoren tot de vergeten groenten. Het smaakverschil t.a.v. een gewone wortel is tegenwoordig niet meer zo groot, ook weer door kruisen.

De teelt

Zomerwortelen worden gezaaid van eind maart tot eind juli. Niet te zwaar bemesten, een extra kaligift is welkom. Eigenlijk is de grond op ons complex te zwaar om mooie slanke worteltjes te telen, op een afgeplatte rug zaaien kan nog wel eens minder vertakkingen etc. geven. Volgens deskundigen kunnen wij beter wortels van het type Nantes gebruiken, minder droogtegevoelig en wat sterker. Zomerwortelen worden direct na de oogst geconsumeerd, want zij zijn beperkt houdbaar. Winterwortelen worden vanaf half april tot half mei gezaaid, vroeger zaaien geeft kans op schieters, later zaaien geeft opbrengstderiving. Bemesting; hetzelfde als zomerwortels en hetzelfde ook voor de grond op ons complex; te zwaar. Bij de rassen is er keuze tussen Flakkese of Berlikummer; de eerste is beter bewaarbaar. De wortelvlieg is de grootste bedreiging van het gewas, afdekken met insectengaas is bij gebrek aan chemische middelen het enige alternatief of telen in combinatie met ui, sjalot of prei.

Jaap Geluk

Voor kinderen is het leuk om bijvoorbeeld groentesoep te maken met o.a. paarse wortels. Het lijkt dan meer op een heksensoep. Ze vinden het prachtig om zo'n "smerige" soep op de dienen.

Spreekwoorden en gezegden met pruimen.

Aan een boom zo vol geladen, mist men een twee pruimpjes niet. (=als er van iets grote hoeveelheden zijn, kan er wel wat gemist worden.)

De rijpste pruimen zijn geschud. (=belangrijkste werk is gedaan of grootste deel van de oogst is binnengehaald)

Tot (ziens) in de pruimentijd!(Nooit.)

Dat is een droogpruimer.(Een saai mens.)

Het eten is niet te pruimen. (Onsmakelijk.)

Een pruimenmondje. (Preuts.)

De rijpste pruimen zijn geschud. (Het meeste van de oogst is binnen.)

Hij geeft geen pruim voor een mandje vol. (Het is niets waard.)

Pruimen doen ruimen. (Pruimen geven stoelgang.)

Jeugd tussen pruime en krente (te groot voor servet en te klein voor tafellaken) Westfrieë uitdrukking

Gien 'pruim zegge voor 'n mandvol (zo trots, dat ze 't woord 'pruim' niet zouden willen zeggen, al konden ze er 'n mandvol pruimen mee verdienen). Westfrieë uitdrukking

uw ~~een~~ uitvaart

Ieder mens is uniek. Ook u zult eigen wensen hebben ten aanzien van uw uitvaart. Yarden heeft de deskundigheid om die wensen te realiseren. En we bieden u een perfect passende polis voor de verzekering daarvan.

Ook in uw regio kunt u vertrouwen op onze uitvaartzorg. Bel voor meer informatie Yarden Uitvaartzorg Flevoland, Oostranddreef 1, Lelystad, **0320 226 611**. Yarden-adviseur Matthé Vos helpt u graag persoonlijk bij het verzekeren van uw unieke uitvaart. Bel hem voor een afspraak: **06 4570 2348**.

Voor melding van een overlijden: **0800 8192**
Voor algemene informatie: **0800 1292**

www.yarden.nl

YARDEN
ledere uitvaart uniek

De helende werking van tuinieren.

Veelbelovend onderzoek bewijst dat je oogst wat je zaait.

Als het bemoederen van twee tieners haar te veel dreigt te worden, neemt Janet Jemmott (44) de kortste route richting tuin. 'Even kijken hoe groot de komkommers zijn, een tomaat plukken, zelfs schoffelen verlicht spanning en kan een opkomende migraine verdrijven,' zegt ze. Uit onderzoek blijkt dat tuinieren de volgende gezondheidsvoordelen oplevert: **Kweek botten.**

Een onderzoek van de Universiteit van Arkansas onder 3310 vrouwen toonde in 2002 aan dat het zwaardere tuinwerk (een grasmaaiër duwen, onkruid trekken) dezelfde goede uitwerking op de botdichtheid had als gewichtheffen. Een hoge botdichtheid is belangrijk bij het voorkomen van osteoporose.¹

Snoei hartziekten.

Deense onderzoekers 1 maakten in 2000 bekend dat matige beweging, zoals tuinieren, J, het risico op hartziekten verkleinde door de bloeddruk en het cholesterol te verlagen. Mik op 30 minuten wroeten per dag.

Voed het brein Het fit houden van lichaam en

4118 artikelen in één winkel? Tel maar na!

Denkt u bij Gardenbroek vooral aan diervoeders en dierbenodigheden? Loop dan toch eens wat uitgebreider door onze winkels. We hebben immers naast 921 verschillende dierenartikelen nog ruim 3000 verschillende producten. Van aardappelen tot waspoeders, van visspullen tot werkschoeisel. Geloof u 't niet? Tel ons assortiment gerust even na. Trouwens, over tellen gesproken: wie naar onze prijzen kijkt, ziet meteen dat we heel wat euro's voordeliger zijn. Tel uit uw winst!

Gardenbroek

Elburg: Zuiderzeestraatweg Oost 10 - (0525) 68 14 04
Biddinghuizen: Dreef 5 (De Ruif) - (0321) 32 60 04
't Harde: Eperweg 50 - (0525) 65 33 11
E-mail: info@gardenbroek.nl

ALLES VOOR DIERENVRIENDEN

¹ Ontkalking van de botten waardoor ze broos worden

geest heeft een bewezen positief effect op het verkleinen van het risico op dementie. Met tuinieren doet u beide.

Ontwortel diabetes. Een Nederlands onderzoek uit 2002 toonde aan dat mannelijke tuiniers vaker lagere bloedsuikerwaarden hadden. En volgens wetenschappers van de Universiteit van Alabama, die 505 mannen en vrouwen met diabetes type 2 onderzochten, verkleinen actieve mensen (inclusief mensen die tuinieren) hun afhankelijkheid van medicatie.

Knip calorieën. Iemand die 75 kilo weegt verbrandt 162 calorieën met 30 minuten snoeien, graven of onkruid wieden.

Ook kinderen hebben er baat bij. Uit een onderzoek van vorig jaar blijkt dat non-competitieve activiteiten, zoals tuinieren kinderen weg kunnen lokken van hun zittende bestaan. En zo leren ze ook nog iets over biologie en voeding. Bovendien zijn kinderen eerder geneigd groenten te eten als ze een halfuur per week tuinieren.

Uit: Het Beste van R.D. September 2004

De teek, het rottigste rotbeest van Nederland.

De teek is een klein beestje wat behoort tot de familie van de spinachtigen.

Teken zitten overal: o.a. in tuinen, stadsparken, weilanden, bossen en heidegebieden. Als wij als mens door hoogopgaand gras of begroeiing lopen “lift” de teek mee. Met haar kriebelende pootjes zoekt zij haar weg (zowel bij mens als dier), waarna zij zich met haar monddelen vast zet op de huid. Ja, we hebben het hier over de vrouwelijke teek. Ze mag er misschien charmant uitzien met haar glimmende gelakte pantser, maar is zo verraderlijk als maar kan. Teken zijn met name overdag actief. De mannetjes spelen geen rol, zij zuigen geen bloed.

Teken ontwikkelen zich in drie stadia.

Van larf naar nimf tot een volwassen teek. De larven zijn voor ons ongevaarlijk, de nimf daarentegen heeft al een keer bloed gezogen en kan daardoor besmet zijn. De nimf is erg klein, waardoor zij gemakkelijk onopgemerkt blijft.

Teken kunnen besmet zijn met een bacterie die de ziekte van Lyme veroorzaakt. De infectiebron waar de teek de bacterie opdoet, zijn vooral kleine knaagdieren (o.a. bosmuizen). Vervolgens stort de teek zich, nadat deze zich vol heeft gezogen met het bloed van de eerste gastheer, op de mens en de be-

smetting met deze vervelende bacterie is een feit.

Je kunt je beschermen tegen teken door het dragen van bv. een blouse met lange mouwen en een lange broek. Het is goed jezelf achteraf te controleren vooral als je hebt begeven in struiken, gras of onder bomen en begroeiing.

Wat te doen als je een teek ontdekt?

Om besmetting te voorkomen is het belangrijk dat de teek zo snel mogelijk wordt verwijderd.

Voordat je de teek gaat verwijderen is het van belang dat je de teek **niet** bewerkt met alcohol, olie of andere middelen. Dit kan de teek activeren om de inhoud van de speekselklieren en de darm in de huid uit te spugen, waardoor juist een infectie ontstaat.

De monddelen waarmee de teek zich vastzet op de huid ziet eruit als een klein boortje. De teek houdt zich dus stevig vast en laat niet zomaar los. Alleen wanneer ze genoeg bloed heeft opgezogen laat zich ze zich zomaar vallen.

Afbeelding 1: Zich volzuigende teek

Er zijn verschillende manieren om een teek te verwijderen.

Met een tekenpincet, een zogenaamde tekenlepel of een tekenlasso.

Belangrijk is, als je je het nog kan herinneren, de datum van de beet noteren en dit doorgeven aan de huisarts.

Wees alert op symptomen. Vaak ontstaat op de plek van de tekenbeet een rood plekje. Als deze plek binnen 1-2 weken verdwijnt en niet groter wordt dan een 10 eurocent muntje is de kans op infectie klein. Bij het groter worden van de rode plek zal er een ring ontstaan en is het aan te raden om contact op te nemen met de huisarts. Deze ring zal steeds groter worden zonder behandeling. Echter ook zonder deze rode ring kan de ziekte van Lyme zich ontwikkelen.

De teek is onlangs door het radioprogramma Vroege Vogels uitgeroepen tot het rottigste rotbeest van Nederland. Niet voor niets dus een beest om in de gaten te houden.

BLONK

**GRANEN - ZADEN - PEULVRUCHTEN
KUNSTMEST - OPENBARE
WEEGBRUG**

VERT.: J. VOGELAAR - TEL. 0321-331801
NOORDERBAAN 91 - BIDDINGHUIZEN
TEL. 0321-335353 - TELEFAX 0321-331234

De coloradokever.

Allereerst de zondagse naam; *Lepinotarsa decemlineata*. De larven van deze kleine zwart-met-geel gestreepte kever waren een enorme bedreiging voor de aardappelteelt in Europa. De kever die 11 mm lang is, beweegt zich langzaam voort, maar vermeerdert zich buitengewoon snel. Een wijfje, dat ongestoord haar gang kan gaan legt 500 tot 800 eieren, oranje van kleur in groepjes aan de onderzijde van de bladeren. Die lijken op die van het lieveheersbeestje en zijn rood met zwarte vlekken, kop en poten zijn zwart, Ze zijn zeer vraatzuchtig en vreten de bladeren van de aardappelplanten waardoor deze afsterven. De larven groeien snel en na het verpoppen komen de kevers in minder dan 6 weken uit.

Oorspronkelijk leefde de coloradokever in de halfwoestijnen van westelijk Noord-Amerika. Toen de aardappel in het begin van de negentiende eeuw over de gehele wereld geteeld werd, begon de kever spoedig zeer schadelijk te worden. Vlak na de Tweede Wereldoorlog dook hij ook in Nederland op in dusdanige hoeveelheden dat bestrijding wettelijk verplicht werd gesteld. Ik herinner mij dat de kevers aan de Noordzeekust aanspoelden en dat

*Afbeelding 2:
Coloradokever*

schoolkinderen met emmertjes naar het strand werden gestuurd om ze op te rapen, waarna ze vernietigd werden. Dankzij het ingrijpen van de Plantenziektkundige Dienst werd de plaag vrij spoedig bedwongen met o.a. D.D.T. en komt de kever nog sporadisch voor, zoals er dit jaar een aantal op ons complex aangetroffen werd.

Jaap Geluk

	<p>WWW.BIOLOGISCHPOOTGOED.NL Voor biologische pootaardappelen, plantuien, sjalotten en knoflook.</p> <p>Extra sterke rassen. Ook voor hobbytuinders.</p>
<p>CAREL BOUMA Alikruikweg 15 Biddinghuizen 0321-331384 06-51068038</p>	<p>Voor beschikbare rassen, teelt en plant informatie: zie website</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>www.biologischpootgoed.nl</p> </div>

Vergeeten groenten op de volkstuin.

Tja, wat is vergeten?

Veel groenten bestaan kennelijk nog wel in de herinnering. Als we het u als volkstuinierder zouden vragen dan komen we gezamenlijk aan een aanzienlijke lijst met “vergeeten groenten” .

Bovendien zijn er nog steeds een aantal mensen die deze groenten nog verbouwen. Dus helemaal vergeten zijn ze niet.

Eigenlijk bedoelen we met vergeten groente die soorten die we over het algemeen niet meer gebruiken. Jammer want typische vormen, smaken en geuren zijn verloren gegaan. De kennis om er bepaalde gerechten mee klaar te maken is vergeten.

Wat zijn vergeten groenten?

Om te beginnen Pastinaak, postelein, schorseneren, Huttentut, boomspinazie, Brave Hendrik, oerbiet, aardpeer, hertshoornweegbree, en o.a. molsla.

Maar ook oude rassen van de nu nog bekende groenten zoals De Buggenmer Muuske aardappel, oersla, luie wijvenboon, palmkool behoren tot de vergeten groenten.

Maar wat is de reden dat wij ze niet meer gebruiken? Komt het omdat er nu groenten verbouwt worden waarvan de smaak beter is, of is de opbrengst ervan beter. Of kost het bereiden van de groenten te veel tijd? En waarom zouden we de “vergeten groenten” weer terug willen?

Niet alles van toen was beter en lekkerder. Je hoeft je niet te schamen als je ruw blad en dikke nerven zoals in Brave Hendrik, een voorloper van de huidige spinazie, niet lekker vond. De vraag is trouwens of mensen dat ooit wel zo lekker gevonden hebben. Vaak was er gewoon niets anders.

Soms verdwenen gewassen omdat het bereiden ervan veel tijd kostte zoals bij kleine bobbelige aardappeltjes. En soms verdween een groente weer omdat men de teelt ervan niet kon verbeteren of doordat andere gewassen een betere opbrengst te zien gaven. En als de interesse in een gewas eenmaal terugloopt dan doet de wet van de grote getallen de rest: de zaadbedrijven verkopen het zaad niet meer en met een paar jaar is het betreffende gewas zo goed als verdwenen.

Helaas heeft er met de komst van supermarkten, die hun smaakaanbod op de massa richten, een enorme verschraling plaatsgevonden.

Vergeten groenten, smaken om te herontdekken.

De reden waarom we de vergeten groenten weer terug zouden willen is dat sommige vergeten groenten juist gewoon lekker zijn. Soms ook lekkerder dan veel producten die nu worden aangeboden. Of dat ze er heel anders uit zien, of een andere smaak en geur hebben, dan het doorsnee assortiment dat nu in de winkels ligt. Meer smaak dus, en ook meer variatie.

De volkstuin is een prima mogelijkheid om “vergeten groenten” te verbouwen. Lekker experimenteren met oude smaken en geuren.

Zaden van vergeten groenten zijn nog steeds beschikbaar.

“We zijn vergeten van grootmoeders eten”

AUTOSERVICE

VERZORGEN WIJ UW:
VOOR ALLE MERKEN AUTO' S
✓ REPARATIE EN ONDERHOUD
✓ REPARATIE VAN AUTOSCHADE
✓ IN- EN VERKOOP

TEVENS VERZORGEN WIJ UW:

✓ APK KEURING
✓ APK EN DIESELTEST

Biddinghuizen

Industrieterrein Noorderbaan 8
Tel.: 0321-332484, b.g.g. 332290

www.autofaber.nl

